

1937-38 blant a la de Catalunya.

Segon Concurs
Internacional:
1934 - 1937.

El terme d'admissió de treballs per al Segon Concurs Internacional s'esqueia en plena guerra civil, el 1er. Desembre 1936, i era fàcil de preveure que això implicava la fallida del Concurs.

No obstant, hi hagué concurrent qui, donant-se compte de les circumstàncies, ja en Setembre 1936 es preocupà d'escriure a Barcelona, al Carrer de la Cucurulla, domicili oficial de l'Institució Patxot, preguntant si s'havia ajornat el Concurs, o bé si s'allargava el terme d'admissió; però, aquesta carta no m'arribà fins quatre mesos després.

També, a l'Octubre següent, rebia un telegrama de La Haia dient-me que: un autor diligent, impossibilitat d'enviar el seu treball a Barcelona, l'havia depositat a la Biblioteca del Palau de la Pau, a la Haia, sota la divisa "Veritas, Libertas, Pax" i demanava se li donés conformitat d'entrada a Concurs, cosa que vaig fer.

Aleshores, acordarem prorrogar per un any l'admissió de treballs, o sia, fins al 1er Desbre. 1937. El Dr. Jacob ter Meulen, Director de la Biblioteca del Palau de la Pau, la Haia, que sempre ens ha fet lleial i generós costat, s'encarregà de fer publicar aqueixa decisió.

En la nota cursada al Bureau de la Presse, s'afegia a més, referent a la destinació dels manuscrits:

"Par suite des difficultés actuelles des communications, l'Institució Patxot à Barcelona, a prié le Directeur de la Bibliothèque du Palais de la Paix, à La Haye, de vouloir bien recevoir les réponses."

Crec convenient transcriure aquí textualment la Convocatoria d'aquest Segon Concurs Internacional, que era com segueix:

"La Institució Patxot, des de La Haia, en desembre de 1928, oferí un premi de mil lliures esterlines

1937-38

al millor treball que estudiés la "Influència del Dret Internacional i de les Institucions Internacionals contemporànies sobre el Dret Públic Intern", havent-se presentat a Concurs 17 autors de diferents parts del món.

El Jurat del Concurs, constituït pels Senyors: Jonkeer W.J.M. van Eysinga, d'Holanda; Sir Cecil Hurst, d'Anglaterra i el Prof. F. de P. Maspons i Anglasell, de Catalunya; decidí (desembre 1931), no atorgar el premi ofert, però recomanà la publicació d'una obra presentada pel Professor Rudolf Laun, de Hamburg, "Der Wandel der Ideen Staat und Volk als Ausserung des Wettbewissens". En compliment d'això, la Institució Patxot edità aquest llibre a Barcelona i sortí l'any passat, 1933.

Mentrestant, les raons que motivaren aquell Concurs s'han agreujat considerablement, i la Institució destina aquell premi a un novell Concurs, l'esperit del qual és ço que segueix:

Les sofrences de la guerra, al desvetllar la sensibilitat col·lectiva, produïren un estat de penediment durant el qual s'accentuà la desavinença entre la consciència mundial i l'estructuració política dels pobles.

Fou aleshores que es condemnaren pràctiques del Dret Públic intern; s'acceptà la igualtat de drets de raça, de llengua i de religió; la llibertat d'ensenyament, etc. I en l'ordre exterior, es demanaren sancions per a les transgressions estatals; es proclamà la lliure determinació dels Pobles i es generalitzà el tema dels mal anomenats "Minoritaris".

Malhauradament, aquella esperançadora ascensió, no solament s'és deturada, sinó que torna a imperar en l'Estat "l'idée de la toute puissance, plutôt que celle de la soumission de l'Etat aux exigences supérieures du

1937-38

droit et de la justice".

Obsessionat amb aquesta pressumpció d'omnipotència, i confonent l'accident o convencionalisme polítics amb el fet biològico-social permanent "Poble o Nació", i amb la seva localització sentimental "Pàtria", l'Estat s'afanya a intervenir-ho tot i àdhuc preté governar i modificar lleis morals i naturals que son anteriors i superiors a ell; minva moralment l'home fins fer-ne una eina automàtica; desconeix la família com cèl.lula social bàsica i la considera merament un obrador de contribuents i de soldats; estimula un parasitisme funcional públic que empobreix i coacciona els pobles; no tolera ni l'estímul, ni la diferenciació personals, i legalment va esvanint la llibertat d'intel.ligència.

Volent sostenir ficcions econòmico-polítiques que s'enrunen, els Estats es reclouen en un pseudonacionalisme, per culpa del qual la humanitat resulta estancada en compartiments que l'ofeguen i desorganitzen.

Tot això s'avé ben poc amb el respecte a la personalitat humana, que és el fonament de la societat, i amb l'afirmació de la sobirania popular, que es predica des del cim dels mateixos Estats que la conculquen i condemnen amb els aforismes d'assimilació i unitat.

I com que l'estatisme actual ja assoleix un paroxisme precursor de la crisi, en previsió d'ella, la Institució Patxot demana als pensadors: que deseixint-se de les pràctiques corrents, i guiats únicament per la intel.ligència, facin la

Revisió de la Noció d'Estat

d'una manera històrico-crítica i, amb l'ensenyament que en resulti, assagin d'arribar a una concepció de l'Estat en la qual aquest, bo i servant la seva missió d'orguen de coordinació necessari, sia constret a res-

1937-38

pectar majorment la personalitat humana i sotmès al Dret Natural dels Pobles, que n'és la conseqüència.

La Institució Patxot té el deure de recomanar als concursants l'experiència de Catalunya, on els autors poden fer observacions aclaridores del tema proposat. Perquè Catalunya formula el problema, no solament en les altures doctrinals, sinó també per sentiment de germanor envers els Pobles freturosos de llibertat i justícia".

XVIIe Concurs Patxot i Ferrer.

Com era de témer, passà el terme d'admissió del XVIIe Concurs Patxot i Ferrer -25 gener 1937- sense que s'hagués presentat cap treball, cosa fàcilment explicable tenint en compte el temporal social desfermat en la nostra terra i, potser també, la idiosincràsia dels nostres intel·lectuals, que prefereixen la feina relativament lleugera d'escriure articles de diari o de revista, a la disciplina d'enfondir temes transcendents, com el proposat en la Convocatòria d'aquest Concurs, que copio a la seguida:

"Talment com la disbauxa de lleis escrites pregon la decadència política dels Estats i l'abús d'impost prepara llur fallida material, també la consideració de la família dona l'exponent d'una civilització, perquè la família n'és l'element primordial.

Fogar de sentiment i escola de sacrifici, la família és la mare de la societat i la seva jerarquia moral; fonaments que es van descalçant amb la difusió i el desarrelament d'avui dia.

XVIIIe Concurs Patxot i Ferrer
Convocatòria 1937-38

Essent fermança de continuïtat, nombrosos factors públics cerquen d'influir la família, i majorment quan els Estats no són la concreció d'un poble, sinó un farcell de pobles, l'estatisme malda sempre per a junyir la família al seu domini, i aquesta coacció, contraria

1937-38 que al dret natural, torç la continuïtat i esguerra la fa-
 se família. D'ací arrenca la deplorable "course à l'enfant",
 no pas per amor d'ell i si com el medi més directe de
 penetració fins a la rel social.

La manca de respecte a la família porta l'Estat
 a les brutalitats del nostre temps, en el qual un go-
 vernant ha osat proclamar que la missió de la dona és
 proveir de soldats el camp de batalla, prospecte bär-
 bar d'una civilització follada, que vol reduir la fa-
 milia a una funció d'Estat.

Al convertir així la privadesa de la llar en un
 mercat públic, s'esventa el caliu; aleshores la fami-
 lia s'enfredora, té defallior i es torna xorca, malura
 que es va encomanant arreu en la societat actual.

La intromissió de la vida pública, causa princi-
 pal de la malura, debades assaija de remeiarla amb temp-
 tacions i avantatges materials que compten ben poc en
 l'ordre moral, l'únic en que floreix i grana la fami-
 lia.

I a mesura de la falla d'homes, la societat esde-
 vé una massa vivent que segueix d'esma la ventura del
 capitost audaç que se li posi davant: és l'imatge con-
 temporània.

Però, com que la societat s'ha de refer amb l'ho-
 me i l'home s'haurà de recobrar en la família, el Con-
 curs d'enguany demana estudiar el tema: "Reivindicació
 de la família, en la vida privada i en el dret públic."

XVIIIe Concurs
 Patxot i Ferrer:

Convocatoria inèdita. Masia Mariona del Montseny, vaig redactar la

Convocatoria del XVIIIe Concurs Patxot i Fe-
 rrer (Gener, 1937), fixant-me en un aspecte doctrinal del
 fet de la producció, que les circumstàncies havien arroen-
 tat i que es tractava sempre amb gran cridòria passional i

1937-38 que es pretenia resoldre d'una manera parcial, perquè no es cercava pas una solució de justícia, sinó únicament servir-se'n d'esca per a encendre la foguera que ara crema a Catalunya.

Adhuc així, hi hagué moments durant els quals vaig creure poder arriscar-me a llençar aquella Convocatoria, però, arribat el moment, la brutal realitat m'obligà a desistir; d'una banda, perquè l'onada proletaria forastera que s'ha esbandit a casa nostra, no hauria pas tolerat la presentació del meu tema, i de l'altra, perquè la socialització imposada a Catalunya ho ha desorganitzat tot, sense reorganitzar res: el treball no hi existeix.

No obstant, vaig donar dita Convocatoria a la impremta, per tal d'ésser enclosa en l'appendix del llibre d'En Creus i Vidal sobre la "Immigració a Catalunya", que s'estava component quan esclatà la guerra civil i del qual hi havia alguns plecs tirats, mentre la resta era en galera-des.

Com que no sé on ha anat a parar tot això, ni quina fi farà, repeteixo aquí l'esmentada Convocatòria inèdita:

"Una vella tradició oriental, presenta el treball com un càstig, i ara, la reacció occidental, en fa argument de discòrdia: la resignació del passat s'ha tornat agressivitat present.

Amb esperit dictatorial, es proclama que el treball és el fi de la vida i sovint es vol imposar el millorament material, per via d'una regressió moral.

Com totes les reaccions, l'actual és extremosa.

D'una banda, tendeix a desplaçar el lloc del treball en la producció, la seqüència jeràrquica de la qual és: intel·ligència, treball i capital. Ací, intel·ligència, vol dir la concepció dirigent; quant al capital, designa estalvi, o sia, fruit de treball convertit en previsió. Tampoc cal oblidar que en el fet

1937-38

de la producció, el treball usufructua un dret prefe-
rent com és el jornal i aquest té el privilegi de no
compartir les pèrdues.

D'altra banda, la idea popular rebaixa el treball
a un esforç muscular i el desennobleix quan n'exclou
la part de la intel·ligència, que un dels capitosts
novells ha motejat de "luxe dels desvagats", proposi-
ció que animalitza l'home.

El treball és verament una necessitat orgànica,
però, per damunt d'ella, és deure de col·laboració so-
cial i acte conscient de responsabilitat que dignifi-
ca. Intel·lectualment, augmenta el saber; moralment,
ens perfecciona, i materialment, proveeix a la fami-
lia, així sostenint la continuïtat humana: la integra-
ció d'aquests diferents ordres de treball, dona per
resultat la civilització.

Les experiències actuals del treball, acusen man-
caments i violències que cal corregir, i el Concurs
d'enguany vol contribuir-hi posant per tema un: "Estu-
di crític del concepte de treball i de la seva digni-
ficació."

Constituint Jurat.

Pel nostre Segon Concurs Internacional, jo
m'havia proposat un Jurat en el qual, a més de Ca-
talunya, fossin representats: un dels vells Estats fent cos-
tat a un dels novells Estats vinguts a la vida internacio-
nal d'ençà de la guerra europea.

Quant als vells Estats, la cortesia m'obligava envers
Suïssa, que ens donava tan bon acolliment. Per tant, vaig de-
manar ajud a l'Universitat de Laussanne, el Consell de la
qual designà per representant seu el Judge Federal, Mr. Ro-
bert Guex, Professor honorari de dita Universitat.

En aqueixes visites a la Rectoria de la Universitat,
vaig fer la coneixença del Chancelier, Prof. Frank Olivier,

1937-38 cavaller d'ascendència literària romande el qual, parlant de Barcelona, de bell començament em digué que ja sabia que el català era cosa ben distinta de l'espanyol i, per aquest camí, no cal pas dir com intimàrem després.

Respecte dels novells Estats, l'atzar ens havia posat en contacte amb gent txecoslovaca i això feu que demanessim a la Legació Txecoslovaca d'Espanya, aleshores resident a Barcelona, si ens podria oferir un membre de qualitat, petició que fou acceptada i molt cortesament agraïda.

Però, les dificultats de comunicació, que ja eren grans amb Barcelona, s'anaren agravant pel costat de Txecoslovàquia, on es començava de veure massa clar l'actitud amenaçadora d'Alemanya; el temps passava i la brutal premeditació alemanya s'anava precisant, de manera que els xecs finalment s'hagueren d'excusar.

Com que el temps s'escursava, vaig afanyar-me a escriure a Sir Cecil J. B. Hurst, representant d'Anglaterra en el Tribunal Internacional de La Haia, preguntant-li que ens cerqués el membre-jurat que ens mancava, per el qual càrreg presentà Mr. Alexander P. Fachiri, del Temple, Londres.

I el Jurat fou constituït amb: Prof. Robert Guex, de Suïssa; Mr. Alexander P. Fachiri, d'Anglaterra i el Prof. F. de P. Maspons i Anglasesell, representant la Institució Patxot, de Catalunya.

Segon Concurs
Internacional:
Veredict, 1938.

Vençut l'aplaçament del Segon Concurs Internacional, únicament presentaren treballs els dos autors que ja havien donat fe de vida l'any passat.

Un d'ells, amb el lema "Veritas, Libertas, Pax", titolat "New Ways of State Government", era molt poc extens tenint en compte la importància del tema i del premi.

L'altre, titolat "The State of Personal Right", signat per "Ratio Dicendi", en canvi, resultava excessivament volu-

1937-38 minós amb els seus nombrosos apèndixs, per altra part molt interessants com collacions.

Projecte Tercer Concurs Internacional: Circulats dits originals entre els Membres del Jurat, 1938.

aquest decidí no atorgar el premi, amb el següent veredicte:

"We have carefully considered the two works submitted to us in m.s. namely "The State of Personal Right" and "New Ways of State Government". In our opinion, neither of there works is such as to justify the award of the prize offered by the "Institució Patxot". Each work, in its own way, has merit and both show commendable industry on the part of the authors, but, in our judgement, "The State of Personal Right" is too imaginative in character for the subject in hand and "New Ways of State Government" does not make a sufficient contribution to the theme propounded. Moreover, neither work is, in form, suitable for publication. We have, therefore, decided not to award the prize." Signat: Alexander P. Fachiri, R. Guex, F. de P. Maspons i Anglasell, September, 1938.

Un cop publicada la decisió i comunicada als anònims autors, aquests demanaren la devolució de llurs treballs, com així es feu de seguida.

Les circumstàncies no han pas afavorit el meu bon intent; però, tampoc cal passar per alt el fet de que, els qui tindrien capacitat i autoritat per a heure-se-les amb aquest tema, resulten pràcticament fora concurs permor d'ocupar situacions oficials entre aquests mateixos Estats contra els quals clama la Convocatoria i és un aspecte més de la transcendent desavinença entre l'esperit i el cos, enquistada en l'organisme social.

1937-38

Projecte d'un
 Tercer Concurs
 Internacional:
 1938.

Havent resultat desert el nostre Segon Concurs Internacional, vaig intentar un Tercer Concurs, per tal de que la Institució Patxot continués donant fe de vida al mig del remolí que estava enterbolint l'Europa i seguís clamant en les qüestions que violaven els més nobles sentiments de la humanitat; en aquest estat d'esperit, vaig fixar-me en el Dret d'Asil, les transgressions del qual ací vèiem de ben a la vora i que, pràcticament, s'està esfumant.

Si jo hagués estat encara a Catalunya, hauria publicat la meva Convocatoria sense demanar permís a ningú perquè, sobre la intel·ligència, no reconec altra jurisdicció, ni cap autoritat, llevat de la consciència que Deu m'ha donat.

Però, la meva condició de domiciliat a Suïssa amb tota la família, m'obligava a una reciprocitat d'agraïment, i no volguí fer res sense abans consultar-ho privadament amb l'autoritat del país que tan bé ens havia acollit.

A tal efecte, vaig escriure al Conseller Federal de Instrucció Pública, Herr Phil. Etter, que coneixia personalment per haver dinat amb ell una vegada a Berna, exposant-li el meu projecte en els documents, copia dels quals segueix:

"La Rosiaz le 9 Novembre 1938

Monsieur Phil. Etter.

Berne.

Très Honoré Monsieur:

Encouragé par votre bon accueil et par l'entourage civique dont la Suisse nous permet de jouir, je viens vous annoncer et vous sonmettre, avant de rien faire, la reprise partielle de l'activité, scientifique de l'Institut Patxot de Catalunya, dont je suis le fondateur. Quoique exilée matériellement, mon Institution tient à son devoir dans le domaine de l'intel·ligence.

1937-38

Partant, cette lettre est un hommage de reconnaissance, en même temps qu'une consultation, à la Hiérarchie Helvétique.

La guerre d'Espagne ayant fait rater notre dernier Concours 1934, dont le prix n'a été attribué, j'en ai employé la moitié à fournir des vivres là-bas et l'autre moitié -soit, 10.000 frs. suisses- je la destine à un prix dont vous trouverez la justification ci-inclus.

Plutôt que juridique ou académique, ma conception est morale et humaine, parce que je crois avant tout aux lois non écrites qui soutiennent et régissent la Société, malgré ses folies et égarement éventuels, comme la régression qui se déchaîne actuellement, mais sous laquelle existe toujours l'Homme véritable, incoercible dans ses sentiments et sa pensée.

A ce sujet, je songe à un Jury de trois membres: un représentant la Suisse, un autre la Hollande et le troisième la Catalogne, pays tous qualifiés, sous divers rapports, pour le thème en question. La Suisse, surtout, aurait une belle position éclectique dans ce Jury, puisque, jusqu'à un certain point, elle est à la fois et la bienfaitrice et la victime du thème proposé.

Le poste de la Catalogne, pouvant devenir dangereux "a posteriori", je le prendrais moi-même, malgré qu'il serait plus logique que je restasse dehors, comme d'habitude; mais nous sommes en temps de contrainte et de force majeure.

Je viens, donc, en consultation privée, vous demander si le Conseil Fédéral trouverait quelque inconvénient à mon initiative et, au besoin, si vous aviez quelque suggestion à faire à ma convocation, prière de la noter en marge.

D'ailleurs, il me semble que, il y a deux ans,

1937-38

Monsieur Motta, à Genève, fit quelque allusion au "problème des réfugiés", de sorte que je serais très honoré de connaître aussi son avis.

J'insiste pourtant sur ce que mon intention est plutôt éthique et humaine -charitable, si vous le voulez- que politique ou gouvernementale: ce n'est pas une demande que je fais au Pouvoir Public, mais bien la plainte qui s'échappe d'une âme blessée par les brutalités de la barbarie contemporaine et qui en appelle à la Conscience Mondiale. Dans ce beau rôle, la Suisse est aussi à son poste.

Quelle est, croyez-vous, la Corporation Suisse qui pourrait mieux donner cours à mon idée et, naturellement, à mes frais? Instruction Publique, Magistrature Fédérale, Université de Lausanne, etc?

Comme vous me connaissez déjà, de parole et par écrit, je crois inutile de plus préciser, si ce n'est que je vous dérange encore poussé par les convictions et sentiments de toute ma vie, mais que, loin de mon pays, je vous sou mets, très Honoré Monsieur, avec toute ma gratitude et obligeance de réfugié résident....
R. P. i F."

El document justificatiu i expositiu que acompanyava aquesta carta era'l següent:

"N'ayant pas été attribué le prix de son dernier Concours, l'Institut Patxot de Catalunya a destiné la moitié du prix à l'expédition de vivres à ses concitoyens là-bas et l'autre moitié -10.000 frs. suisses- elle l'a déposée à..... comme prix de ce Troisième Concours, qui soumet à la conscience mondiale la plainte des victimes d'un Droit d'Asile évanescent."

Després d'explicar així l'origen del premi, venia la primera visió doctrinal de la Convocatoria projectada:

"L'étatisme en est à la crise de violence qui sévit

1937-38

de nos jours. En partant du prétendu droit divin des rois, succédé par le postulat de la souveraineté de l'Etat, portée maintenant jusqu'aux velléités de l'autarcie, le cycle étatiste se ferme par une inféodation inhumaine: la regression contemporaine, domination effrenée, où ni la loi morale, ni le droit naturel, ni la personnalité humaine, ne comptent plus.

Dans cet état d'esprit, la famille a été anéantie et est devenue un fournisseur d'automates; tandis que, dans leurs relations extérieures, les Etats témoignent d'une répulsion, souvent aveugle et injuste, qui met hors la loi une légion de gens honorables.

Or, ces réfugiés, ainsi laissés en détresse, sans état civil, conservent fidèlement leurs Patries, car il n'y a point de décret capable de déroger un sentiment, et ils ont aussi en leur faveur le droit naturel et la loi morale; par conséquent aussi, la conscience des Peuples qui raisonnent, sentent et agissent, encore en hommes et en maîtres.

C'est à eux que s'adresse l'Institut Patxot de Catalunya, et en faisant appel aux plus beaux attributs de l'humanité, elle demande que les droits moraux et civiques de ces réfugiés, soient sauvegardés par des normes de Droit Public externe.

Dans ce but, nous posons comme thème de ce Troisième Concours, une "Etude critique du Droit d'Asile et sa mise au point d'après la déplorable expérience contemporaine".

Amb gran sorpresa meva i per raons que ignoro, aqueixa epístola no obtingué resposta.

Com que no conté cap incorrecció, sinó molt al contrari, cal cercar la raó per altre costat.

Es possible que hi hagués part de culpa meva,

1937-38 perquè com que, en general, em fa fàstic la premsa actual, no llegeixo diaris i, per tant, al escriure la carta anterior, jo ignorava que Herr Etter havia estat designat com el nou President de la Confederació Helvètica. En tal situació es compren que considerés molt delicada la resposta confidencial que jo sol·licitava.

També podria ésser, majorment tenint en compte el nerviosisme que s'anava extenent per Suïssa de cara als refugiats, que el Govern Suís, com tots els governs, preferís la seva plena llibertat d'acció respecte dels asilats i no li fos agradosa la perspectiva d'una Convenció que la hi minvés. A més d'això, en aquells moments hi havia reunions oficials internacionals que estudiaven aquest mateix problema, si bé elles no més cercaven una solució política, mentre que jo pretenia la formulació d'una doctrina.

Fos el que fos, cosa que aclariré algun dia verbalment, és indubtable que aquell callament fou una confirmació d'altura, del que ja m'havia esdevingut anys enrera amb la Universitat de Genève i que, raonant amb l'amic Dr. Eduard Fontseré, a Barcelona, havíem sintetitzat en la següent conclusió: els suïssos estimen molt llur llibertat, que és connatural en ells, però, en canvi, no senten, ni capeixen, la llibertat d'altri.

Desistiment. Després d'un temps d'espera prudencial, el premi reservat es convertí en queviures que feren via cap a Barcelona, a casa de parents i amics, si és que no ens els robaven pel camí, en tot o en part, com succeïa sovint.

Varia: llibres. Al mig del terrabastall de la guerra civil, he intentat acabar les publicacions de la Institució Patxot que eren a la impremta, però les brutalitats del moment han entrebancat el meu intent.

"Premsa Catalana". Dintre del desgavell roig, hem pogut acabar la impressió del segon volum de la "Premsa Catalana" i el seu index

1937-38 apart, per a que sia més manejívol, en tercer volum. Vaig pregar els amics que anessin escampant discretament l'obra entre les biblioteques catalanes, com les altres vegades.

Bibliografía del Teatre Català. Dintre del mateix corpus de "Bibliografia Catalana", tenien preparat de temps, la Bibliografia del Teatre Català, en la qual no cal pensar actualment, d'una banda per les condicions de treball impossibles i de l'altra pel bloqueig republicà del diner.

Solemnitats de Barcelona. Tenim compaginat tot l'original del segon volum de les "Solemnitats de Barcelona", la impressió de les quals jo volia enllestir durant la primera Dictadura (Primo de Rivera), però que segueix a les caixes en aquesta segona Dictadura (República Española) i, pel camí que va, tinc por que entrarà en la tercera Dictadura que s'augura (Franco). Es tan més de doldre l'encallament d'aquesta obra, quan manca solament l'index, però no hi ha manera.

Prof. Marinescu: La Politique orientale d'Alphonse V d'Aragon. Resta també adormida, malgrat ésser compost d'anys, tot el text en mà, l'obra del Prof. Marinescu, de Romania: "La Politique orientale d'Alphonse V d'Aragon", de la qual el seu autor ens prometé els capítols finals, quan li premiarem aquest estudi en el VIIIe Concurs Patxot i Ferrer, l'any 1927. Aqueixa promesa encara no ha estat complerta, malgrat haverla recordada i reclamada repetidament al seu autor. Aquesta obra, que fa anys és compaginada i tot, era destinada a les Memories de l'Academia de Bones Lletres de Barcelona.

Creus i Vidal: La Immigració a Catalunya. Altra obra que queda penjada i de la qual jo havia corretgit totes les galerades en el Montseny, és "La Immigració a Catalunya" d'En Lluís Creus i Vidal, premiada en el XVe Concurs Patxot i Ferrer, l'any 1934. Es tan més de doldre que no surti aquest llibre perquè resulta complementari del treball d'En Vandellós, encara que sia molt diferent en el fons i en la forma. Quan volguí empènyer

1937-38 la publicació d'ací estant, me digueren no era possible perquè l'autor era fora; però sospito que la veritable raó sia l'esperit anti-invasor d'aquell llibre i més especialment anti-marcià. He recomanat molt que es guardin l'original i les galerades, però temo molt que no ho facin desaparèixer, àdhuc per la mateixa impremta, perquè allà impera el pànic i regnen fòbies de tota llei.

Estudis Universitaris Catalans. Naturalment, m'he desentès de continuar per el meu compte, com feia anys enrera, la publicació de la "Revista dels Estudis Universitaris Catalans", i també de la seva "Sèrie Monogràfica".

Historial dels Jocs Florals de Barcelona. Entre les publicacions que ni tan solament han arribat a les caixes i que son restades "in mente", hi ha un historial-homenatge dels Jocs Florals de Barcelona, respecte dels quals constatem el fet, no pas nou, però sempre deplorable, de que no respecten i combaten els Jocs, no pocs literats i polítics que justament son fills d'ells.

Jo l'havia concebut començant per una síntesi crítica dels discursos de tots els Presidents en la qual s'hauria traduït l'evolució dels temps i els incidents de l'època. Després, seguiria una crònica il·lustrada dels fets capdals, amb els retrats de tots els Presidents, Reines de la Festa, notes biogràfiques, etc. En aquest sentit vaig parlar-ne amb Mtre. Francesch Matheu, qui ho acollí sentimentalment molt bé i àdhuc suggerí el nom d'En Raimond d'Abadal per a l'estudi dels discursos presidencials. Posteriorment, al estudiar el propòsit amb En Matheu anaren sorgint les dificultats, que a mi me semblaven totes superables, però que an En Matheu acabaren per fer-se-li una muntanya. Com que aviat vaig veure que ell no la pujaria pas, no'n parlàrem més i així morí la cosa, d'inanició.

1937-38

Mals auguris.

Tal com aparenta actualment l'horizont espanyol, enrogit de sang i ennegrit de crims, a les dues bandes, costa ben poc d'augurar que l'encallament intel·lectual durarà molt de temps perquè, en el fons de la guerra civil, no hi ha més que esperit de domini, consolidació de parasitisme, lluita entre dues tiranies, el resultat de la qual serà l'aggravació de tots els problemes anteriors i la instauració desvergonyida a la Península dels seculars mals usatges colonials espanyols.

Sintetitzant el present direm: a Espanya, la civilització bàrbara, de filiació oriental, va éssent envaïda per la barbàrie civilitzada, de tradició occidental.

Allà baix, "plus ça change et plus c'est la même chose" i per aquest camí "lasciate ogni speranza".

Sortosament, la natura fa sempre el seu camí, la vida continua, els homes passen però l'home perdura i així la humanitat existeix, perquè no es regeix pas, ni és regida, per ineficients i tèrboles lleis escrites.

Addeuda:

"Leges Palatinae".

Dr. Willemsen.

Aquest epíleg, escrit lluny de casa, sense documents i fet amb la defectuosa memòria de l'edat i amb el cap absorbit en altres cabòries, fatalment té de resultar no poc fallat; això motiva i excusa aquesta addeuda.

A les obres "en souffrance" anteriorment esmentades, cal afegir les "Leges Palatinae" de Jaume II de Mallorca, destinades a les Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica del I.E.C.

Tot el text és compost, corregit i compaginat; hi ha tirada la portada en reproducció policroma del ms.; però manca l'estudi-introducció del transcriptor, el Dr. Willemsen, de Freiburg (Alemanya) i que no hi ha hagut manera d'obtenir.

1937-38

De primer, poguerem arrencar-n'hi un troç; després, aprofitant un viatge d'ell a Barcelona amb la seva muller, aquesta ens prometé fer-l'hi acabar. Mes tard, vingué el troç final, però manca la part mitgera, que ell preté haver enviat i que nosaltres no havíem, ni hem rebut, a hores d'ara.

La somnolença d'aquesta obra és digna pariona de les "Solemnitats de Barcelona" i del treball del Prof. Marinescu. Una vegada més, proven que la calma o bohemia, no son pas privatives dels autors meridionals.

No en tenia poca de raó l'amic Dr. Fontseré quan anys enrera m'aconsellava: "no poseu pas mai cap llibre en premsa si abans no teniu tot el text de l'obra a la mà!"

Llibres Publicats. Me sembla escaient i pràctic de cloure -

aquest epíleg amb la llista de les "Publicacions de la Institució Patxot", completant-la amb les fitxes bibliogràfiques corresponents i compartides en tres seccions: a) Institució Patxot; b) Concursos Patxot i Ferrer; c) Institut d'Estudis Catalans.

a) Institució Patxot:

"Quaresma de St. Vicent Ferrer", predicada a València, l'any 1413. Introducció, notes i transcripció, per Josep Sanchis Sivera, Canonge de la Catedral de València. 1 vol. 28 x 22 cm., de 357 pàgs., amb 5 fototopies. Barcelona, 1927.

Publicació dedicada a la Intel·lectualitat de València i de la qual vaig fer presentalla en exemplar especial a una Societat Valenciana que m'havia nomenat membre honorari. Aquest exemplar em fou retornat sense explicació i per causes que ignoro.

Blanca Selva. "Les Sonates de Beethoven" per a piano i per a piano i violí. Prefaci de Lluís Millet. 1 vol. 28 x 22 cm., amb centenars d'exemples musicals. Barña.

1937-38

1927.

Es l'edició en volum, dels articles publicats a la Revista Musical Catalana de l'Orfeó Català.

Memòries Patxot. Vol. I. "Atlas pluviomètric de Catalunya", per Joaquim Febrer. Treball premiat en el IV Concurs, corresponent a l'any 1925. 1 vol. 28 x 22 cm., de 523 pàgs., amb 54 planxes en colors. Barça., 1930.

"Llibre de les Solemnitats de Barcelona". Edició completa del manuscrit de l'Arxiu Històric de la Ciutat. Per A. Duran i Sanpere, i Josep Sanabre, Pvre. vol. I (1424 - 1546). 1 vol. 28 x 22 cm. de 462 pàgs., Barça. 1930. vol. II, el tiratge està llest, llevat de l'index.

"Bibliografia Catalana. Premsa". Per Joan Givanel i Mas. Vol. I (Agramunt-Barcelona). 1 vol., 28 x 22 cm., de 555 pàgs., amb nombroses reproduccions de periòdics. Barça. 1931. Vol. II (Begudà Alta - Xàtiva), de 627 pàgs., 1937. Vol. III (Index alfabètic) de 120 pàgs. 1937.

Alguns valencians criticaren que en aqueixa bibliografia s'haguessin inclòs diaris valencians.

"Sigillografia Catalana". Per Ferran de Sagarra. Totes les làmines del vol. III son a càrreg de la I.P.

Prof. Rudolf Laun, de la Universitat de Hamburg. "Der Wandel der Ideen Staat und Volk als Ausserung des Weltgerizens". Publicat per recomanació del Jurat del Concurs Internacional de La Haia. Barça. 1928. 1 vol. 28 x 22 cm., de 463 pàgs. Barça. 1933.

Comitè Meteorològic Internacional. Comissió d'Estudi dels Nuvols. "Atlas Internacional dels Nuvols i dels Estats del Cel". I. Atlas General. 1 vol., text explicatiu i 174 planxes. Barça. 1935. Aquesta és l'edició catalana, però el C.M.I. ha publicat també les edicions francesa, anglesa i alemanya, a despesa de la I.P.

b) Concursos Patxot i Ferrer. Estudis Històrics, Polítics i Socials.

1937-38

Josep M^a. Roca. "Johan I d'Aragó". Premi del VI Concurs, 1925. 1 vol. 28 x 22 cm., de 467 pàgs., 1929. Barña.

Prof. Constantí Marinescu, de la Universitat de Cloj (Romania). "La Politique Orientale d'Alphonse V d'Aragon, Roi de Naples". (1416-1458). Premi del VIII Concurs, 1927. 1 vol. 28 x 22 cm. Fa anys que està esperant l'acabament promès per l'autor.

S. Hutchinson Harris. "The Doctrine of Personal Right". Premi del XIII Concurs, 1932, 1 vol. 22 x 17 cm. de 593 pàgs., Barña., 1935.

Josep A. Vandellós i Sola. "La Immigració a Catalunya". Premi del XV Concurs, 1934. 1 vol. 22 x 17 cm., de 239 pàgs. amb gràfics. Barña. 1935.

Lluís Creus i Vidal. "La Immigració a Catalunya". Premi del XV Concurs. Llibre parió del anterior, encallat en la guerra civil i que perilla de no veure la llum.

c). Institut d'Estudis Catalans.

Durant la Dictadura de la Monarquia espanyola, la Institució Patxot continuà a càrrec seu les publicacions del Institut d'Estudis Catalans, que la Dictadura no osà disoldre, però que volia ofegar per falla de medis.

Aleshores vaig suggerir al I.E.C., per tal de donar fe de vida amb una major sovintesa, que cada Secció iniciés la publicació d'una sèrie de Memories en les quals s'encabirien treballs monogràfics curts. Aquesta proposta meva fou acceptada.

Secció Filològica:

Memòries, vol. I.

Butlletí de Dialectologia Catalana, vols. XIII (1925) a XVIII (1930).

Diccionari Aguiló, vols. VI i VII.

Secció Històrico-Arqueològica:

Memòries. vol. I., vol. II (en premsa) i vol. III.

Anuari, vol. VII (1920-1925).

1937-38

Secció de Ciències:

Memòries, vol. I.

Joan Cadevall: Flora de Catalunya, vol. IV.

Estudis Universitaris Catalans:

Revista, vols. XI (1926) a XVII (1932).

Sèrie Monogràfica, vols. I i II.

Com a ressò d'un passat no deslligat amb ço que precedeix, deueu-me esmentar les dues obres següents:

R. Patxot i Jubert. Meteorologia Catalana. "Observacions de St. Feliu de Guixols". Resultats del 1896 (parcial) al 1905. 1 vol. foli, 33 x 24 cm., amb meteorogrames. Barcelona, 1908.

R. Patxot i Jubert. "Pluviometria Catalana". Resultats del quinquenni 1906-1910, publicats amb la col·laboració dels Observadors de Catalunya. 1 vol. foli, 36 x 27 cm., amb mapes i meteorogrames. St. Feliu de Guixols, 1912.

Incorrecció
Bibliogràfica.

Durant la primera Dictadura (Primo de Rivera), se m'acostà insistentment Mn. A. Griera, amb una pila de projectes per tal de que la intel·lectualitat catalana no quedés parada; es així com vaig decidir continuar el "Butlletí de Dialectologia Catalana".

Més tard, entre les coses de que me parlà, fou d'una "Gramàtica Etimològica", la publicació de la qual vaig consentir a facilitar-li, si bé amb la condició expressa de que no volia que el meu nom hi sortís per res.

La raó d'aquesta prohibició era que jo havia vist proves d'alguns vocabularis seus en el "Butlletí de Dialectologia" les quals m'ensenyaren a malfiar-me de l'excessiu dinamisme -vol dir, barroeria- de Mn. Griera.

Ara bé: malgrat la meua categòrica prohibició, en la portada de la seva "Gramàtica Etimològica", ell hi posà tranquil·lament el meu nom com si jo no hagués dit res.

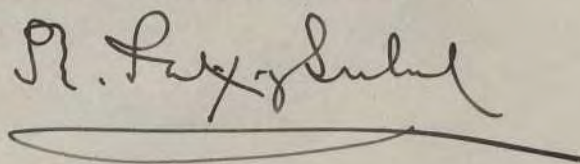
1937- 38

Llibres presoners.

Mentre governava a Catalunya la Generalitat, m'anaven enviant llibres a mida que jo els demanava; però, d'ençà que s'ha establert a Barcelona el govern de la República Espanyola, amb el doble intent de dominar mellor Catalunya i d'assegurar-se la retirada cap a França, se'm nega l'expedició de llibres perquè, diu, son "exportación de capitales"; de manera que els llibres que jo he editat, que he pagat i dels quals faig presentalla a les institucions del país i estrangeres, ara volen que me'ls compri jo mateix i els torni a pagar, naturalment, en moneda estrangera (dollars), que el Govern espanyol es quedaria, pagant-me'ls al preu convencional que ell establiria.

Val la pena de deixar això consignat, com senyal del temps i en honor de l'estúpid automatisme de les ordres escrites i de l'esperit negatiu d'aquesta República Espanyola, mal nada i pitjor regida.

En mig de tot, en aquest mon no hi ha res d'absolut, ni els disbarats, i com que En Baltasar Samper, el music, és empleat a Correus, de tant en tant pot fer-me passar alguna expedició; però, per ara, no tinc pas exemplars de totes les meves publicacions, que em fan molta falla per a la represa de les meves relacions internacionals.

Fons Patxot

Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans